

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده علوم انسانی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

رشته علوم سیاسی گرایش علوم سیاسی

عنوان پایان نامه:

تأثیر فرایند جهانی شدن فرهنگ بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران

نام دانشجو:

مصطفی چراغی

استاد راهنما:

دکتر وحید سینایی

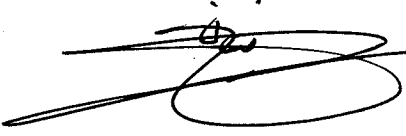
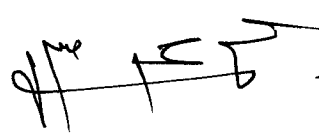
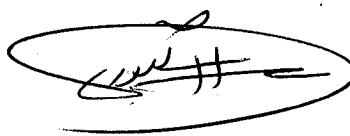
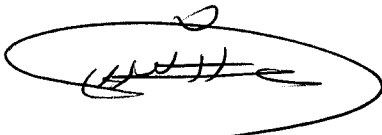
شهریور ۹۰

سلام الاضلاع

به نام خدا

تاییدیه اعضای هیات داوران در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیات داوران نسخه نهایی پایان نامه کارشناسی ارشد آقای مصطفی چراغی تحت عنوان « تاثیر جهانی شدن فرهنگ بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران » را از نظر فرم و محتوا بررسی نموده و پذیرش آن را برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می کند.

اعضای هیات داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	امضا
۱- استاد راهنما	دکتر وحید سینایی	استادیار	
۲- استاد مشاور	دکتر مسعود غفاری	استادیار	
۳- استاد ناظر	دکتر احمد گل محمدی	استادیار	
۴- استاد ناظر	دکتر ابوالفضل شکوری	استادیار	
۵- نماینده تحصیلات تکمیلی	دکتر ابوالفضل شکوری	استادیار	

آیین‌نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهشهای علمی دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست‌های پژوهشی و فناوری دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهشهای علمی که تحت عناوین پایان‌نامه، رساله و طرحهای تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده ۱- حق نشر و تکثیر پایان‌نامه/ رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می باشد ولی حقوق معنوی پدید آورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تایید استاد راهنمای اصلی، یکی از اساتید راهنما، مشاور و یا دانشجو مسئول مکاتبات مقاله باشد. ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان‌نامه و رساله به عهده اساتید راهنما و دانشجو می باشد.

تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب، نرم افزار و یا آثار ویژه (اثری هنری مانند فیلم، عکس، نقاشی و نمایشنامه) حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت پژوهشی دانشگاه و براساس آئین نامه های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته ها در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این آیین‌نامه در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۸۷/۴/۱ در شورای پژوهشی و در تاریخ ۸۷/۴/۲۳ در هیأت رئیسه دانشگاه به تایید رسید و در جلسه مورخ ۸۷/۷/۱۵ شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم‌الاجرا است.

« اینجانب مصطفی چراغی دانشجوی رشته علوم سیاسی ورودی مهر ۱۳۸۷ سال تحصیلی ۸۷-۸۸ مقطع کارشناسی ارشد دانشکده علوم انسانی متعهد می شوم کلیه نکات مندرج در آئین نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش های علمی دانشگاه تربیت مدرس را در انتشار یافته های علمی مستخرج از پایان نامه / رساله تحصیلی خود رعایت نمایم. در صورت تخلف از مفاد آئین نامه فوق الاشعار به دانشگاه وکالت و نمایندگی می دهم که از طرف اینجانب نسبت به لغو امتیاز اختراع بنام بنده و یا هر گونه امتیاز دیگر و تغییر آن به نام دانشگاه اقدام نماید. ضمناً نسبت به جبران فوری ضرر و زیان حاصله بر اساس برآورد دانشگاه اقدام خواهم نمود و بدینوسیله حق هر گونه اعتراض را از خود سلب نمودم»

امضا:.....

تاریخ: ۱۳۹۱/۴/۱۹

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:

«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد/ رساله دکتری نگارنده در رشته علوم سیاسی است که در سال ۱۳۹۰ در دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی جناب آقای دکتر وحید سینایی، مشاوره جناب آقای دکتر مسعود غفاری از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

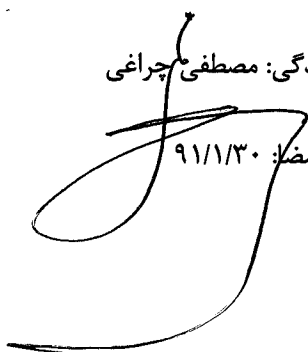
ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تامین نماید.

ماده ۶: اینجانب مصطفی چراغی دانشجوی رشته علوم سیاسی مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: مصطفی چراغی

تاریخ و امضا: ۹۱/۱/۳۰

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده علوم انسانی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

رشته علوم سیاسی گرایش علوم سیاسی

عنوان پایان نامه:

تأثیر فرایند جهانی شدن فرهنگ بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران

نام دانشجو:

مصطفی چراغی

استاد راهنما:

وحید سینایی

استاد مشاور

مسعود غفاری

شهریور ۹۰

تقدیم به:

پدر و مادرم

که با حضور و همراهی شان

گذر از روزهای سخت را بر من آسان نمودند.

چکیده

پدیده جهانی شدن فرهنگ با در نوردیدن مرزهای سیاسی و جغرافیایی، با نظام های فرهنگی و ارزشی دولت ها مواجه می شود و تاثیرات مختلفی بر جای می گذارد. طبعاً نظام هایی که دارای ماهیتی ارزشی و فرهنگی هستند بیشتر در معرض تماس با این فرایند قرار می گیرند و چون ارزش ها و عناصر فرهنگی محور و مبنای شکل گیری و تداوم حیات این گونه نظام هاست، بنابراین هرگونه تاثیر و تاثیر در این بخش، در زمره مسایل امنیت ملی مطرح می شود. در این راستا جمهوری اسلامی به عنوان نظامی که اساساً دارای ماهیتی فرهنگی است و سنگ بنای آن بر روی ارزش های فرهنگی استوار شده، به عنوان بستر این مطالعه انتخاب شده و آثار این فرایند بر امنیت ملی جمهوری اسلامی در سه سطح کلان، میانی و خرد مورد توجه قرار گرفته و نتایج این بررسی در دو بخش تهدیدات و فرصت ها تنظیم گردید.

کلید واژه ها: جهانی شدن، جهانی شدن فرهنگ، فرهنگ جهانی، جهانی _ محلی شدن، امنیت ملی جمهوری اسلامی، گفتمان های امنیت ملی، امنیت فرهنگی، جهانی شدن سکولاریزم، جنبش های مذهبی، جنبش های قومی، سبک های زندگی.

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات پژوهش

- ۱-۱ مقدمه و طرح مساله..... ۱
- ۱-۲ سوال اصلی..... ۳
- ۱-۳ فرضیه پژوهش..... ۴
- ۱-۴ اهداف تحقیق..... ۴
- ۱-۵ روش‌ها و ابزارهای جمع‌آوری..... ۵
- ۱-۶ روش تجزیه و تحلیل اطلاعات..... ۵
- ۱-۷ تعریف مفاهیم..... ۵
- ۱-۸ پیشینه تحقیق..... ۶
- ۱-۹ سازماندهی پژوهش..... ۱۱

فصل دوم: جهانی شدن فرهنگ

- مقدمه..... ۱۴
- ۱-۲ تعریف مفهوم جهانی شدن..... ۱۵
- ۱-۱-۲ جهانی شدن به مثابه یک فرایند تاریخی..... ۱۶
- ۲-۱-۲ جهانی شدن به مثابه فرایند همگون ساز..... ۱۷
- ۳-۱-۲ جهان وطن گرایی..... ۱۷
- ۴-۱-۲ جهانی سازی ظالمانه..... ۱۸
- ۵-۱-۲ جهانی شدن به مثابه عاملی برای تنوع..... ۱۹
- ۲-۲ ابعاد جهانی شدن..... ۲۲
- ۱-۲-۲ جهانی شدن اقتصاد..... ۲۲
- ۲-۲-۲ جهانی شدن سیاست..... ۲۴
- ۳-۲-۲ جهانی شدن فرهنگ..... ۲۹

۳۴.....	فرهنگ جهانی ۱-۳-۲-۲
۳۵.....	فرهنگ داوس یا فرهنگ تجاری بین المللی ۱-۱-۳-۲-۲
۳۷.....	فرهنگ مک ورلد یا فرهنگ عامه جهانی ۲-۱-۳-۲-۲
۳۸.....	کلپ بین الملل اساتید یا فرهنگ روشنفکران جهان ۳-۱-۳-۲-۲
۳۹.....	جنبش های مذهبی نو یا فرهنگ مذهبی عامه ۴-۱-۳-۲-۲
۴۰.....	جهانی _ محلی شدن ۲-۳-۲-۲
۴۲.....	باز پروری و احیاء فرهنگ های محلی و ناسیونالیسم ۱-۲-۳-۲-۲
۴۹.....	هویت های دورگه و جهانی شدن ۲-۲-۳-۲-۲
۵۲.....	نتیجه گیری

فصل سوم: امنیت جمهوری اسلامی ایران

۵۵.....	مقدمه
۵۶.....	۳-۱-۱. امنیت
۵۷.....	۳-۱-۲. امنیت؛ مفهومی مبهم
۵۹.....	۳-۱-۳. ویژگی های مفهوم امنیت
۶۱.....	۳-۱-۴. تحول در مفهوم امنیت
۶۲.....	۳-۱-۵. رویکردهای سنتی امنیت
۶۳.....	۳-۱-۶. رویکرد جدید؛ امنیت مفهومی چند بعدی
۶۶.....	۳-۱-۷. تعریف امنیت ملی
۶۷.....	۳-۱-۸. ابعاد امنیت ملی
۶۸.....	۳-۱-۹. امنیت فرهنگی
۷۶.....	۳-۲. امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران
۷۶.....	۳-۲-۱. امنیت فرهنگی در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
۷۸.....	۳-۲-۱-۱. فرهنگی و اجتماعی
۸۰.....	۳-۲-۱-۲. جامعه ایرانی و جمهوری اسلامی

۸۲.....	۳-۲-۲ امنیت فرهنگی در سند چشم انداز ۲۰ساله.....
۸۳.....	۳-۲-۳ سیاست های کلان.....
۸۴.....	۳-۲-۴ لایحه برنامه پنج ساله پنجم توسعه.....
۸۶.....	۳-۲-۵ تهدیدات فرهنگی امنیت ملی.....
۸۷.....	۳-۲-۶ گفتمان های امنیت در جمهوری اسلامی ایران.....
۸۸.....	۳-۲-۶-۱ گفتمان بسط محور یا هویت محور.....
۹۲.....	۳-۲-۶-۲ گفتمان حفظ محور.....
۹۶.....	۳-۲-۶-۳ گفتمان رشد محور یا توسعه محور.....
۱۰۰.....	۳-۲-۷ جمهوری اسلامی و چالش های فرهنگی.....
۱۰۰.....	۳-۲-۷-۱ ناتوی فرهنگی.....
۱۰۲.....	۳-۲-۷-۲ باستان گرایی.....
۱۰۴.....	نتیجه گیری.....

فصل چهارم: تاثیر جهانی شدن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی

۱۰۷.....	مقدمه.....
۱۰۸.....	۴-۱ بخش اول: تهدیدات جهانی شدن فرهنگ بر امنیت ملی جمهوری اسلامی.....
۱۰۸.....	۴-۱-۱ جهانی شدن فرهنگ و تضعیف نظام ارزشی جمهوری اسلامی.....
۱۰۹.....	۴-۱-۱-۱ تضعیف حاکمیت ملی دولتها.....
۱۱۱.....	۴-۱-۱-۱-۱ پرونده هسته ای جمهوری اسلامی.....
۱۱۲.....	۴-۱-۱-۱-۲ فدراسیون های جهانی ورزش و حق حاکمیت ملی جمهوری اسلامی.....
۱۱۴.....	۴-۱-۱-۱-۳ حقوق بشر و حق حاکمیت جمهوری اسلامی.....
۱۱۸.....	۴-۱-۱-۲ تضعیف حاکمیت فرهنگی جمهوری اسلامی.....
۱۲۰.....	۴-۱-۱-۲-۱ تولیدات سینمایی غربی در جمهوری اسلامی.....
۱۲۲.....	۴-۱-۱-۲-۲ شبکه های ماهواره ای.....

- ۱۲۴ ۴-۱-۱-۲-۳ رادیوها بیگانه.....
- ۱۲۶ ۴-۱-۱-۲-۴ اینترنت.....
- ۱۳۰ ۴-۱-۱-۳ تسلط ارزش های غربی و جمهوری اسلامی.....
- ۱۳۵ ۴-۱-۱-۳-۱ انقلاب فرهنگی.....
- ۱۳۶ ۴-۱-۱-۳-۲ پیوند حوزه و دانشگاه.....
- ۱۳۷ ۴-۱-۱-۳-۳ تأسیس شورای عالی انقلاب فرهنگی.....
- ۱۳۸ ۴-۱-۱-۳-۴ اسلامی کردن دانشگاه ها.....
- ۱۴۰ ۴-۱-۲ جهانی شدن فرهنگ و الگوها و سبک های متفاوت زندگی
- ۱۴۰ ۴-۱-۲-۱ گسست در سبک های زندگی و جمهوری اسلامی.....
- ۱۴۳ ۴-۱-۲-۱-۱ حجاب و بی حجابی.....
- ۱۴۵ ۴-۱-۲-۱-۲ مد گرایی.....
- ۱۴۶ ۴-۱-۳ جهانی شدن و ظهور الگوها و هویت های محلی و فرقه ای.....
- ۱۴۷ ۴-۱-۳-۱ خرده ناسیونالیسم ها، فرقه گرایی و چند پارگی فرهنگی و جمهوری اسلامی.....
- ۱۴۸ ۴-۱-۳-۱-۱ جنبش های قومی.....
- ۱۵۰ ۴-۱-۳-۱-۱-۱ رسانه های قومی.....
- ۱۵۲ ۴-۱-۳-۱-۱-۲ اینترنت و هویت های قومی.....
- ۱۵۵ ۴-۱-۳-۲ جهانی شدن و جنبش زنان در جمهوری اسلامی.....
- ۱۵۶ ۴-۱-۳-۳ جنبش های مذهبی.....
- ۱۵۹ ۴-۱-۳-۳-۱ گسترش ارزش های سکولاریستی در جمهوری اسلامی.....
- ۱۵۹ ۴-۱-۳-۳-۲ بنیادگرایی دینی.....
- ۱۶۱ ۴-۱-۳-۳-۳ فرقه های نوظهور.....
- ۱۶۵ ۴-۲ فرصت های جهانی شدن فرهنگ.....
- ۱۶۶ ۴-۲-۱ فضایی برای احیای آموزه های جهانی ادیان.....
- ۱۶۶ ۴-۲-۱-۱ قابلیت جهانی شدن اسلام.....
- ۱۶۸ ۴-۲-۱-۲ منطقه گرایی اسلامی.....

۱۶۹.....	۴-۲-۲. افزایش تبادلات های فرهنگی.....
۱۷۱.....	۴-۲-۳ فرصت های تکنولوژیک.....
۱۷۲.....	نتیجه گیری.....
۱۷۵.....	جمع بندی
۱۸۰.....	منابع و مراجع.....

فصل اول

کلیات پژوهش

۱-۱ مقدمه و طرح مسئله

جهانی شدن به عنوان پدیده ای چند بعدی به سرعت تمامی عرصه های زندگی بشری را در می نوردد و آثار تغییر و تحول را از خود بر جای می گذارد. این تغییرات در پرتو پیشرفت روز افزون تکنولوژی و ارتباطات، عرصه های گوناگون فرهنگ، سیاست و اقتصاد کشورهای جهان را متأثر از خود می سازد. با ورود به عصر فناوری ها و تکنولوژی های جدید، وسایل و امکانات ارتباطی دو مانع اساسی تعامل و ارتباط یعنی زمان و مکان که از ویژگی های اساسی و تعیین کننده روابط دولت های ملی بود، استهلاک یافته و از رونق اهمیت افتاده است. بدین ترتیب دیگر فواصل و بعد مسافتی در تعاملات بین جوامع اهمیت گذشته را ندارد. همین امر باعث گردیده تا ارتباطات و مبادلات بیش از پیش از قاعده سنتی خارج گردد، آنچنان که امروزه مشاهده می شود، از حاکمیت دولت ها در کنترل بر ورود و خروج ایده ها، کالاها، الگوها و ارزش ها از مرزهای قلمرو جغرافیایی شان کاسته شده و اقتدارشان به چالش کشیده شده است، به صورتی که دیگر هیچ دولتی نمی تواند ادعا کند که حاکمیتش بر قلمرو و مرزهایش مطلق است.

از حوزه های مهم مطالعات جهانی شدن، «جهانی شدن فرهنگ» است. در این حوزه سعی بر شناخت ماهیت فرایند جهانی شدن فرهنگ و تأثیر و تأثراتی است که در ارتباط با اجزاء دخیل در این ارتباط پدید می آید. فرهنگ به عنوان یکی از بخش های تفکیک ناپذیر زندگی بشری مصون از این تغییر و تحولات ناشی از فرایند جهانی شدن نیست. همچنان که سیاست و اقتصاد رو به سوی جهانی شدن گذارده اند، فرهنگ ملی نیز متأثر از

فرایند های جهانی نیل به این مقصود دارد. دولت های ملی با توجه به تعریفی که از آنها وجود دارد، عالیترین اقتدار مشروع درون مرزهایشان هستند و به تبع همین سیادت دولت، فرهنگ ملی منبعث از این اقتدار عالی شکل گرفته و یا تقویت می گردد و همسو با آن بازتولید می شود. در عصر جهانی شدن، فرهنگ های ملی در معرض اثرات جهانی شدن قرار می گیرند و دچار تغییر و تحولات اساسی می گردند، همین تغییرات در فرهنگ های ملی به طور غیر مستقیم منجر به آثار و تبعات سیاسی می گردد.

تکاپو برای رسیدن به «امنیت» از مهم ترین انگیزه های انسان در طول زندگی اش بر روی کره ی خاکی بوده است. انسان ها برای تأمین نیازهای خود وارد مناسبات اجتماعی گوناگون می شوند و تشکیل جامعه می دهند. بنیادی ترین نیاز هر جامعه، خواه کوچک و خواه بزرگ، کهنه یا نو، امنیت است. با ظهور دولت در عصر وستفالی، امنیت بعدی ملی یافت و به صورت امنیت ملی مطرح گردید. از آن پس امنیت و حفظ آن یکی از ابتدایی ترین اهداف و اساسی ترین کارویژه های دولت های ملی محسوب می گردد و دولت های ملی همواره کوشیده اند تا لوازم حفظ امنیت خود و شهروندان شان را فراهم نموده و تقویت نمایند.

دیدگاه رئالیست ها در باب امنیت، نگاهی سخت افزاری، در چارچوب تهدیدات نظامی و در سطح دولت استوار بود. با پایان جنگ سرد، رفته رفته از استیلای نظری این دیدگاه بر مطالعات امنیت کاسته شد و جای خود را به دیدگاه های بسیط و گسترده چه در سطح تحلیل و چه در تنوع موضوعات امنیت داد. بر اساس رویکرد کپنهاک، تعریف امنیت با تحول در ساختار نظام بین الملل از حالت سخت افزاری به حالت نرم افزاری تبدیل شد.

امروزه ماهیت امنیت، بر وجود «اطمینان خاطر» نزد شهروندان دلالت دارد. بر این اساس امنیت ملی مجموعه ی توانمندی های یک نظام برای دستیابی به «منافع ملی» است که «نبود تهدید» صرفاً مقدمه آن محسوب می شود. در امنیت اطمینان بخش، ابعاد مختلف زندگی فردی و اجتماعی یک ملت مورد توجه قرار می گیرد و بر این اساس، تأثیر سایر عوامل تأثیر گذار مانند عوامل اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، و اجتماعی به هیچ وجه کمتر از عوامل نظامی متصور نیست.

همان‌گونه که ذکر آن در سطور پیشین رفت، امنیت را می‌توان در دو چارچوب مورد مطالعه قرار داد. چارچوب سخت افزاری که منتسب به مکتب رئالیستی است. در این نگاه مسایل امنیتی در سطح دولت‌ها بررسی شده معتقدند تهدیدها منحصرأ از جنس نظامی هستند. طبیعتاً دایره شمول این دیدگاه بسیار تنگ بوده و مسایل مختلفی از دایره شمولیت آن خارج می‌ماند. دیدگاه دوم مربوط به محققانی است که گستره وسیعی برای موضوعات و مسایل امنیتی قائلند. از نظر آن‌ها سطوح تحلیل از انحصار دولت خارج است و فرا و فرو دولت‌ها را در بر می‌گیرد. به تبع تغییر در سطح تحلیل، موضوعات آن نیز تنوع و گوناگون فراوانی پیدا کرده است و تهدیدات عرصه های گوناگون را در بر می‌گیرد. مکتب کپنهاک اشاعه دهنده دیدگاه امنیتی موسع می‌باشند.

جمهوری اسلامی به مانند دولت‌های و واحد‌های سیاسی دیگر در مسیر تغییرات جهانی قرار داشته و طبیعتاً تأثیرات این تحولات بر جامعه ایران هم قابل مشاهده است. جهانی شدن فرهنگ، فرایندی است که گستره وسیعی از تغییرات فرهنگی را بر فرهنگ‌های بومی و محلی وارد می‌سازد و گاه مشکلات سیاسی در پی خواهد دارد.

بنابراین نگاه محدود به مقوله امنیت، حوزه‌های مورد مطالعه و موارد آن را نیز محدود خواهد ساخت و به همین شکل اهمیت مرز، سخت افزار، نیروی نظامی، تهدیدات نظامی، موضوعات جالب و پر اهمیت خواهد بود و اگر چنانچه تعریف موسع از امنیت را در نظر بگیریم، بخش‌های فرهنگی اعم از هویت، ارزش‌ها، مذهب و اعتقادات، در کانون توجه جای خواهند گرفت.

ما در این پژوهش قصد داریم تا تأثیرات جهانی شدن فرهنگ بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران به مثابه امری موسع و گسترده با حوزه‌های متنوع مورد مطالعه قرار دهیم.

۲-۱ سؤال اصلی:

جهانی شدن فرهنگ چه تأثیری بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران دارد؟

۳-۱ فرضیه پژوهش:

جهانی شدن فرهنگ، امنیت ملی جمهوری اسلامی را به سه صورت تحت تأثیر قرار می‌دهد:

از یک سو فرهنگ حاکم و رسمی نظام را به چالش می‌کشد و با تغییر ارزش‌های آن، امنیت ملی را متأثر می‌سازد.

جهانی شدن فرهنگ از طریق پدید آمدن ارزش‌ها و الگوهای فرهنگی متفاوت از الگوهای رایج در قلمرو ج.ا. ایران، امنیت ملی را متأثر می‌سازد.

با افزایش آگاهی‌ها و تبادل سریع اطلاعات، ظهور ارزش‌ها، الگوها و هویت‌های محلی را موجب می‌شود و از این طریق امنیت و ثبات سیاسی نظام جمهوری اسلامی متأثر می‌سازد.

۴-۱ اهداف تحقیق:

فرآیند جهانی شدن موجب ایجاد تحولات عمیق در عرصه‌های مختلف می‌شود و همراه با این تحولات، مفاهیم و موضوعات گوناگونی را با خود ایجاد کرده، مورد تغییر و تحول قرار داده و توسعه می‌دهد. این فرآیند موجب ایجاد وابستگی‌های متقابل و بسیار پیچیده‌ای می‌شود و مرزهای جداکننده مفاهیم و موضوعات را در هم می‌نوردد و موجب می‌شود که نتوانیم تفکیکی در تأثیرات موضوعات و مفاهیم بر یکدیگر بگذاریم. با توجه به درهم تنیدگی مفاهیم و موضوعات مختلف در عصر جهانی شدن، جهانی شدن فرهنگ تأثیرات خود را به صورت مستقیم و غیر مستقیم بر امنیت ملی وارد می‌سازد. امنیت ملی نیز از مفاهیم اساسی و بنیادی برای هر کشور است و موجودیت یک کشور در قبال تأمین امنیت ملی آن است. هدف از انجام این تحقیق نیز بررسی تأثیرات فرآیند جهانی شدن فرهنگ در امنیت ملی ج.ا. ایران است و سعی خواهد شد که این تحقیق به عنوان گامی در جهت پربارتر نمودن این مباحث باشد و مسائل و موضوعات مختلف مربوط به این حوزه را بیان نماید تا دیگر محققان و پژوهشگران به واکاوی مسئله و بررسی جوانب مختلف آن بپردازند.

۱-۵ روش‌ها و ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات

جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز برای این پژوهش از طریق روش‌های کتابخانه‌ای، استفاده از اطلاعات موجود در سایت‌های اینترنتی صورت می‌پذیرد.

۱-۶ روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

روش اصلی که در نوشتن این تحقیق و تجزیه و تحلیل اطلاعات و داده‌های بدست آمده مورد استفاده قرار گرفته است روش توصیفی-تحلیلی است.

۱-۷ تعریف مفاهیم

چارچوب این تحقیق دربردارنده مفاهیمی است که نقش محوری را در بررسی و تحلیل موضوع بر عهده دارند به همین دلیل لازم است تا مرزهای مفهومی و تعاریف مشخصی که در این تحقیق از آن‌ها وجود دارد مرزبندی گردد. در این پژوهش مفاهیم کلیدی با تعریف و حد و مرز بندی زیر مورد استفاده قرار گرفته‌اند:

جهانی شدن: جهانی شدن عبارت است از فرایند فشردگی فزاینده زمان و فضا که به واسطه آن مردم دنیا کم و بیش و به صورتی نسبتاً آگاهانه در جامعه جهانی واحد ادغام می‌شوند. به بیان دیگر، جهانی شدن معطوف به فرایندی است که در جریان آن فرد و جامعه در گستره‌ای جهانی با یکدیگر پیوند می‌خورند.

جهانی شدن فرهنگ: به معنای گسترش فرایند جهانی شدن در عرصه فرهنگ جوامع است که در سه سطح نمود پیدا می‌کند، سطح کلان و جهانی، سطح میانی یعنی ملی و سطح خرد که در لایه جنبش‌های قومی و فرهنگی قابل مشاهده است و آثار و تبعات آن قابل بررسی است.

امنیت ملی: امنیت ملی، شرایط و فضای ملی و بین‌المللی است که یک ملت در چارچوب آن می‌تواند اهداف و ارزش‌های حیاتی مورد نظر خویش را در سطح ملی و بین‌المللی گسترش دهد و یا دست کم، آن‌ها را در برابر تهدیدات داخلی و خارجی و دشمنان بالقوه و بالفعل حفظ نماید.

امنیت فرهنگی: شاخه‌ای از امنیت ملی است که در ترکیب با دیگر اضلاع، امنیت ملی را می‌سازد. در این بُعد توجهات و حساسیت‌ها دایر بر ابعاد فرهنگی و ارزشی جامعه است و از آن جهت هر آنچه که در تضاد با نظام ارزشی جامعه وجود داشته باشد، عامل ناامنی و تهدید کننده تلقی می‌شود و هر آنچه که در هماهنگی و همراهی نظام ارزشی باشد عامل فرصت‌زا و موافق با امنیت محسوب می‌گردد.

۸-۱ پیشینه تحقیق

در رابطه با فرآیند جهانی شدن و اندکی کمتر در عرصه فرهنگ کتب، مقالات و نوشتارهای فراوانی به قلم نویسندگان ایرانی و خارجی وجود دارد. در خصوص امنیت ملی نیز با توجه به اینکه جز مفاهیم پایه‌ای رشته علوم سیاسی است و تحولات گسترده‌ای از زمان تعریف شدن آن تاکنون در آن به وجود آمده است، نویسندگان و نظریه‌پردازان زیادی در این حوزه قلم‌فرسایی کرده‌اند و آثار ارزشمند زیادی در این خصوص موجود می‌باشد ولی با این حال منابعی که با محوریت مطالعه جهانی شدن فرهنگ و تأثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی به تحریر در آمده باشند بسیار اندک است. منابع موجود در این رابطه، پژوهش‌هایی هستند که هر کدام بخشی از موضوع ما را از دریچه‌های مختلف پوشش می‌دهند. در ادامه به تعدادی از پژوهش‌هایی که در این زمینه پدید آمده‌اند اشاره می‌کنیم: